04/03/2020

“Η νηστεία είναι η αυθεντική έκφραση της ψυχής”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Σάμου, Ικαρίας και Κορσεών

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σάμου και Ικαρίας κ. Ευσέβιος εξέδωσε Εγκύκλιο για την Αγία και Μεγάλη Τεσσαρακοστή. “Η νηστεία δεν πρέπει να γίνεται καταναγκαστικά, αλλά από αγάπη για τον Χριστό, ο οποίος ως αναμάρτητος καταδέχτηκε να πεθάνει πάνω στο Σταυρό για τις αμαρτίες μας, για να μας ελευθερώσει από το κράτος του διαβόλου και του θανάτου” αναφέρει χαρακτηριστικά ο Σεβασμιώτατος.

Διαβάστε αναλυτικά:

Ἡ Κυριακή τῆς Τυρινῆς μᾶς ἔφερε στό κατώφλι τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, τήν ὁποία ἡ Ἐκκλησία μας παρομοιάζει μέ ἕνα ὅμορφο θαλασσινό ταξίδι.

Ἕνα ταξίδι πνευματικό ξεκινᾶ ἀπό την Καθαρά Δευτέρα ἕως καί τήν Παρασκευή πρό τοῦ Λαζάρου, μέ κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα τήν προσευχή, τήν ἔντονη λατρευτική ζωή καί τή νηστεία καί σκοπό τήν πνευματική προετοιμασία μας, γιά νά προσκυνήσουμε τά ἄχραντα Πάθη καί τήν ζωοποιό Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας

Ἰησοῦ Χριστοῦ. Νά ἑορτάσουμε τό ἐτήσιο Πάσχα καί νά λάβουμε ἀφορμή νά ἑορτάζουμε τό Πάσχα καί κάθε Κυριακή τοῦ χρόνου.

Ἡ Ἐκκλησία καλεῖ ὅλους μας γιά 40 ἡμέρες νά μιμηθοῦμε τόν Θεάνθρωπο Κύριό μας, ὁ Ὁποῖος, γιά νά μᾶς διδάξει, πώς ἡ νηστεία καί ἡ προσευχή εἶναι ἀπαραίτητα στοιχεῖα στή ζωή καί τό ἔργο μας, ἄν καί ὡς Θεάνθρωπος δέν εἶχε ἀνάγκη, ἐντούτοις πρίν ξεκινήσει τήν ἐπί γῆς δημόσια δράση Του γιά τή σωτηρία μας νήστευσε στήν ἔρημο 40 ἡμερονύκτια. Κατόπιν ἀντιμετώπισε τούς γνωστούς τρεῖς πειρασμούς τοῦ διαβόλου (Βλ. Ματθ. δ, 1-11), ὁ πρῶτος ἀπό τούς ὁποίους σχετίζεται μέ τήν τροφή. Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ὁ Ἀδάμ νικήθηκε ἀπό τόν πειρασμό τῆς τροφῆς καί ἔχασε τήν ὡραιότητα τοῦ Παραδείσου. Ὅμως ὁ νέος Ἀδάμ, ὁ Υἱός τοῦ ἀνθρώπου, ὁ Χριστός, ὡς ἀπόγονος καί ἐκπρόσωπος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους θά λέγαμε, ἐνίκησε τόν διάβολο καί θριάμβευσε ἐπί τοῦ πειρασμοῦ στόν ὁποῖον καταδέχθηκε νά ὑποβληθεῖ γιά νά μᾶς ἀποδείξει τήν ἄμετρη συμπάθειά Του, στόν ἀγῶνα μας ἐναντίον τῶν πειρασμῶν καί πώς ὁ διάβολος δέν εἶναι ἀνίκητος.

Ὡς πιστοί Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, λοιπόν κι ἐμεῖς, καθώς προετοιμαζόμαστε νά ἑορτάσουμε τήν ἀπόλυτη νίκη τοῦ Ἀναστημένου Χριστοῦ ἐπί τοῦ διαβόλου καί τοῦ θανάτου, ἀποδυόμαστε μέ τή σειρά μας σέ ἕνα ἀνάλογο πνευματικόἀγώνα, μέ κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα τήν νηστεία. Ἄλλωστε στή γλῶσσα μας ἡ λέξη Τεσσαρακοστή εἶναι ταυτόσημη μέ τή λέξη νηστεία.

Ἡ νηστεία, λέει ὁ Μ. Βασίλειος, εἶναι συνομήλικη μέ τόν ἄνθρωπο, γιατί ἀποτελεῖ τήν πρώτη ἐντολή τοῦ Θεοῦ σ’αὐτόν, ὅπως περιγράφεται στό βιβλίο τῆς Γενέσεως (Β,17) τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης: «Ἀπὸ τὸ δένδρον ὅμως τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ κακοῦ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ φάγετε…». Ἡ ἁγία καί μεγάλη Τεσσαρακοστή, μαζί μέ τήν Τετάρτη καί τήν Παρασκευή ἀποτελοῦν ἐπίσης τίς ἀρχαιότερες νηστεῖες τῆς Ἐκκλησίας μας, καθορισμένες ἤδη ἀπό τήν ἐποχή τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.

Στό σημερινό εὐαγγελικό ἀνάγνωσμα ὁ Κύριός μας διδάσκει, ὅτι ἡ ἔννοια τῆς νηστείας προεκτείνεται πέρα ἀπό τά ὑλικά ἀγαθά καί στά πνευματικά ζητήματα τῆς ζωῆς μας. Ὅπως ἀκοῦμε καί στά τροπάρια αὐτῶν τῶν ἡμερῶν, ἡ νηστεία δέν εἶναι ἀποχή μόνο ἀπό ὁρισμένες τροφές, ἀλλά ἀποχή καί ἀπό τίς κακίες, πού δύο ἀπό τίς πιό συνηθισμένες μεταξύ τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἡ μνησικακία: νά θυμᾶσαι δηλαδή τό κακό, πού σοῦ ἔκανε κάποιος καί νά μήν τόν συγχωρεῖς καί ἡ πλεονεξία: δηλαδή νά θέλεις ὅλο καί περισσότερα, πολλές φορές εἰς βάρος τῶν ἄλλων καί νά μήν εἶσαι ποτέ εὐχαριστημένος καί μέ τίποτε.

Ὁ Μ. Βασίλειος ἐπίσης τονίζει: «Δέν φτάνει ἡἀποχή καί μόνο ἀπό τίς τροφές γιά νά εἶναι ἄξια ἐπαίνου ἡ νηστεία μας. Ἄς νηστέψουμε νηστεία εὐπρόσδεκτη καί εὐάρεστη στόν Θεό. Ἀληθινή νηστεία εἶναι ἡ ἀπομάκρυνση ἀπό ὁ,τιδήποτε τό κακό

καί ἐφάμαρτο. Ἡ ἐγκράτεια τῆς γλώσσας, ἡ ἀποχή ἀπό τόν θυμό, ὁ χωρισμός ἀπό τίς αἰσχρές ἐπιθυμίες, τήν καταλαλιά, τό ψέμμα καί τήν ἐπιορκία. Ἡ ἀπουσία καί ἡ στέρηση ἀπό αὐτά εἶναι ἀληθινή νηστεία. Ὅταν ἀγωνιζόμαστε γιά ὅλα αὐτά τότε ἡ νηστεία μας εἶναι καλή καί ὠφέλιμη». Τόσο σημαντική εἶναι αὐτή ἡ διευκρίνηση, ὥστε αὐτά τά ἴδια λόγια ἔλαβε ἡ Ἐκκλησία καί τά ἔκανε ὕμνο, μέ τόν ὁποῖον μᾶς εἰσάγει στήν ἁγία καί μεγάλη Τεσσαρακοστή.

«Νά ἀποξενωθεῖς ἀπό τά πάθη καί τίς ἁμαρτίες» συμβουλεύει σέ ἄλλο σημεῖο καί πάλι ὁ Μ. Βασίλειος. «Νά μήν ἀδικήσεις κανένα. Νά συγχωρήσεις τόν ἀδελφό σου γιά τή λύπη, πού σοῦ προξένησε, γιά τό κακό, πού σοῦ ἔκανε, γιά τά λεφτά, πού σοῦ χρωστάει. Διαφορετικά μολονότι δέν τρῶς κρέας, τρῶς τόν ἴδιο τόν ἀδελφό σου. Μολονότι ἐγκρατεύεσαι στό κρασί, δέν κρατᾶς τό στόμα σου στίς ἄσχημες κουβέντες. Μολονότι νηστεύεις ὡς τό βράδυ, ΄ξοδεύεις τή μέρα σου στά δικαστήρια.»

Εὔκολα ἀντιλαμβανόμαστε, πώς ἡ νηστεία ὡς ἄσκηση δέν σημαίνει μόνο ἀποχή ἀπό ὁρισμένες τροφές, πού ἴσως εἶναι καί τό εὐκολώτερο. Βέβαια και σ’ αὐτό τό σημεῖο πρέπει νά προσέξουμε τήν βουλιμία γιά τίς νηστήσιμες τροφές, ἡ ὁποία καταλύει τήν οὐσία τῆς σωστῆς νηστείας καί θέτει ἐν ἀμφιβόλῳ τήν σωτηριολογική της ἔκβαση.

Ἐάν ἡ νηστεία μας δέν σημαίνει καί νηστεία ἀπό τήν ἁμαρτία καί τά πάθη, τότε ἐκπίπτει σέ δίαιτα. Ἡ νηστεία εἶναι ἡ αὐθεντική ἔκφραση τῆς ψυχῆς πού ἀγωνίζεται νά ἀρέσει στόν Θεό. Ἐκεῖνος πού νηστεύει, ὡς ἄλλος Μωϋσῆς βρίσκεται «ἐνώπιος ἐνωπίῳ» μέ τόν Θεό καί ἀπεκδέχεται τήν μυστική χαρά τῆς οὐράνιας εὐλογίας.

Ἡ νηστεία δέν πρέπει νά γίνεται καταναγκαστικά, ἀλλά ἀπό ἀγάπη γιά τόν Χριστό, ὁ ὁποῖος ἀναμάρτητος Ὤν καταδέχθηκε νά πεθάνει πάνω στόν Σταυρό γιά τίς ἁμαρτίες μας, γιά νά μᾶς ἐλευθερώσει ἀπό τό κράτος τοῦ διαβόλου καί τοῦ θανάτου.Ὅταν ὁ ἄνθρωπος πεινάει ἀπό τή νηστεία, πού ἐπέβαλε στόν ἑαυτό του γιά τήν ἀγάπη καί τήν δόξα τοῦ Χριστοῦ, ὅταν ἐπιμερίζει και στούς ἐμπερίστατους ἀπό τά ἀγαθά του καί θυσιάζει τό θέλημα τῆς ἄνεσης καί τό συμφέρον του ἀκόμη γιά χάρη τῆς Νηστείας, τοῦτο εἶναι λατρεία, πού τήν δέχεται ὁ Θεός.

Σήμερα περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη ἐποχή, ἔχουμε ἀνάγκη νά νηστεύσωμε.

Ὄχι ἐπειδή πρέπει, ἀλλά ἐπειδή ἀγαπᾶμε τόν Χριστό. Ἄς μήν ξεχνᾶμε δέ, ὅτι ἡ νηστεία πάντοτε ἦταν ὁ τρόπος τοῦ ἀνθρώπου νά ἑλκύει τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ καί νά ζητεῖ τήν συγγνώμη Του. Καί σήμερα μπορεῖ νά ἀποτελέσει τό μέσο γιά νά ἑλκύσουμε τήν χάρη καί τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ γιά τίς δύσκολες στιγμές, πού περνᾶμε

καί ὡς πρόσωπα, ἀλλά καί ὡς Ἀκρῖτες καί ὡς Ἔθνος. Βλέποντας τή νηστεία μας ὁ Θεός, ἴσως ἀποτρέψει χειρότερες καταστάσεις, ἀσκώντας τήν πατρική του παιδαγωγία.

Ἀγαπητά μου παιδιά,

«Τό στάδιο τῶν ἀρετῶν ἔχει ἀνοίξει, ὅσοι θέλετε νά ἀθληθεῖται ἐλάτε μέσα σ' αὐτό...» Μέ αὐτά τά λόγια ἡ Ἐκκλησία, μᾶς καλωσορίζει στά πνευματικά ἀγωνίσματα τῆς νηστείας, τῆς προσευχῆς καί τῆς μετανοίας, τά ὁποῖα εἶναι ἀλληλένδετα καί μαζί μέ τήν φιλανθρωπία προάγουν τήν πνευματική μας ἀναβάθμιση. Ἄς ἀγωνισθοῦμε μέ ταπεινό φρόνημα, διακριτικά καί θεάρεστα, μέ τή βεβαιότητα, ὅτι Θεός θά ἀποδώσει στόν καθένα τό ὀφειλόμενον. Ἄς μή δειλιάσουμε ἐξαιτίας τοῦ μεγέθους ἤ τοῦ ὄγκου τῶν ἀγωνισμάτων. Ὁ καθένας μέ τή δύναμή του ἄς ἀγωνισθεῖ κι ὁ Θεός θά σκεπάσει μέ τή χάρη Του τόν ἀγῶνα μας, ἀφοῦ γιά τήν ἀγάπη του γίνεται. Διότι εὐτυχῶς «ἡ μεγαλύτερη φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ, ὅπως λέει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, εἶναι πώς ὄχι ἀνάλογα μέ τό ἀποτέλεσμα, ἀλλά ἀνάλογα μέ τή διάθεση καί τήν προαίρεση μετράει ὁ Θεός τήν ἐπίδοσή μας καί παρέχει τήν εὐλογία Του.»

Καλή καί εὐλογημένη ἡ ἐπί θύραις Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή.

Μετά πολλῶν εὐχῶν καί ἀγάπης Χριστοῦ

† Ὁ Σάμου καί Ἰκαρίας Εὐσέβιος